Sidang Kemuncak Kewangan Islam Tahunan Kelima 24 Januari 2006, London

"Ke arah Mengembangkan Kewangan Islam sebagai Komponen Penting Sistem Kewangan Antarabangsa"

Ucapan Pembukaan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati kerana dapat berada di London untuk berucap di Sidang Kemuncak Kewangan Islam Tahunan kelima anjuran Euromoney. Kejayaan cemerlang yang dicapai oleh kewangan Islam dengan dimensi antarabangsanya yang kini semakin penting, berjaya mendapat tempat dalam persekitaran global yang mencabar pada hari ini. Kini, kewangan Islam telah pun berkembang untuk menjadi satu bahagian yang penting daripada sistem kewangan antarabangsa yang penting. Dengan bertambah pesatnya proses integrasi kewangan antarabangsa ini, ia bukan sekadar memperluas potensi kewangan Islam untuk menyumbang kepada peningkatan prospek pertumbuhan global yang lebih seimbang melalui pembentukan perdagangan dan kekayaan yang lebih besar, malah ia juga boleh menyumbang ke arah peningkatan kestabilan kewangan global melalui pemudahan pempelbagaian risiko yang lebih meluas.

Evolusi Pesat Industri Perkhidmatan Kewangan Islam Global

Lima tahun yang lalu, pembangunan kewangan Islam masih dianggap sebagai industri muda yang berusaha untuk membuktikan daya maju dan daya saingnya dalam persekitaran kewangan global. Pertumbuhan kewangan Islam pada ketika itu lebih berbentuk pertumbuhan semula jadi dan tertumpu terutamanya di negara-negara yang ketara jumlah warga Islamnya. Dalam banyak aspek, kewangan Islam tertakluk kepada standard pengawalseliaan dan perakaunan konvensional. Di samping itu, perbezaan pendapat mengenai beberapa isu yang belum selesai memerlukan usaha pengharmonian yang lebih mantap. Malahan, timbul juga kebimbangan mengenai potensi masa depan kewangan Islam di kalangan badan pengawal selia, pengguna, komuniti perniagaan dan pelabur.

Namun demikian, sepanjang lima tahun kebelakangan ini, industri kewangan Islam mengalami evolusi dan pengembangan yang pesat. Kini, kewangan Islam diiktiraf sebagai satu bentuk pengantara kewangan yang berdaya maju dan kompetitif bukan sahaja di negara Islam, malahan di luar dunia Islam juga dan menawarkan rangkaian produk dan perkhidmatan kewangan yang meluas. Lesen dikeluarkan untuk memudahkan penubuhan bank-bank Islam termasuk di negara perindustrian barat. Turut bertambah ialah bilangan institusi perbankan konvensional antarabangsa yang menawarkan produk dan perkhidmatan kewangan Islam melalui subsidiari khusus atau cawangan dan juga melalui pengaturan jendela. Di samping itu, negara yang mempunyai kelompok penduduk Islam, khususnya di rantau Asia, kini mengkaji prospek menyediakan akses kepada perkhidmatan kewangan Islam untuk menggalakkan penyertaan yang lebih menyeluruh. Trend ini terserlah bukan sahaja dari sudut bilangan institusi kewangan Islam, bahkan dari segi institusi yang mempunyai modal lebih besar dan mempunyai rangka kerja tadbir urus operasi yang lebih mantap, termasuk pengurusan risiko. Institusi kewangan Islam yang sebelum ini hanya

beroperasi dalam negara mereka sahaja, kini telah mula melebarkan sayap ke luar negara untuk meneroka peluang pertumbuhan baru di rantau lain dan memupuk hubungan rentas sempadan yang lebih luas.

Minat kerajaan dan syarikat multinasional dalam terbitan sukuk Islam dalam pasaran modal Islam semakin berkembang. Di peringkat antarabangsa, terbitan sukuk Islam global berdaulat yang pertama oleh Kerajaan Malaysia pada tahun 2002 telah disusuli oleh beberapa siri terbitan yang lain. Syarikat dan institusi pembangunan pelbagai hala telah juga mula menerbitkan instrumen kewangan Islam dan hasilnya, rangkaian produk dalam pasaran modal antarabangsa bertambah. Kini, nilai sukuk Islam melebihi USD15 bilion. Sukuk Islam telah berjaya menarik minat pelbagai golongan pelabur. Demi mendalamkan pasaran modal kami, pada tahun 2004 Malaysia melonggarkan peraturan pentadbiran pertukaran asing untuk membenarkan syarikat multinasional dan agensi pelbagai hala untuk menerbitkan sekuriti dalam denominasi ringgit dalam pasaran bon domestik kami. Sejak itu, institusi kewangan pelbagai hala termasuk International Finance Corporation dan Bank Dunia menerbitkan instrumen berasaskan Islam dalam denominasi ringgit. Kami mengalu-alukan kemunculan dan terbitan instrumen kewangan Islam di Malaysia.

Perkembangan dalam pengurusan aset dan kekayaan Islam juga luar biasa, hasil daripada struktur dana pelaburan Islam yang pelbagai dan inovatif, termasuk dana lindung nilai Islam. Pada masa ini, dianggarkan terdapat lebih daripada 250 dana bersama yang mematuhi Syariah, yang menguruskan aset bernilai kira-kira USD300 bilion. Teknik saringan pematuhan Syariah telah dapat meningkatkan pulangan terlaras risiko atas dana pelaburan Islam, yang seterusnya mendorong penerimapakaian teknik itu bagi meningkatkan pulangan terlaras risiko bagi dana ekuiti konvensional. Indeks tanda aras seperti *Dow Jones Islamic Market Indexes* dan *Financial Times Stock Exchange Global Islamic Index Series* dalam pasaran ekuiti antarabangsa, dan penyenaraian instrumen kewangan Islam dalam bursa antarabangsa telah menyumbang kepada usaha mendalamkan pasaran kewangan Islam sebagai kelas aset yang menarik untuk pelaburan.

Dari sudut pengawalseliaan, peraturan dan pengawalseliaan antarabangsa yang standard bagi institusi kewangan Islam yang kini dikeluarkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board atau IFSB) akan menjadi penting dalam memastikan secara efektif kestabilan dan kekukuhan sistem itu. Dua standard penting, iaitu standard kecukupan modal dan pengurusan risiko telah diluluskan oleh Majlis IFSB pada tahun 2005. Kedua-dua standard ini mengambil kira aspek risiko yang berkaitan dengan kontrak yang berbeza dalam perniagaan perbankan Islam. Peruntukan caj modal yang wajar atas pengaturan perkongsian keuntungan dan pengenalan penyamaan keuntungan serta rizab risiko pelaburan merupakan elemen pengurangan risiko bagi memastikan kekukuhan perniagaan perbankan Islam. Usaha berterusan dalam bidang proses kajian semula penyeliaan, disiplin pasaran, tadbir urus korporat dan ketelusan akan melengkapkan rangkaian standard kehematan dan penyeliaan institusi kewangan Islam. Pertambahan bilangan penyertaan dalam IFSB dari seluruh dunia mencerminkan minat komuniti kewangan global yang semakin meningkat untuk melibatkan diri pada peringkat permulaan pembangunan standard pengawalseliaan kewangan Islam. Selain perkembangan ini, pembaharuan pengawalseliaan dan perundangan juga sedang dibuat di beberapa negara untuk disesuaikan dengan ciri yang unik dalam urus niaga kewangan Islam bagi menyokong pembangunan kewangan Islam yang progresif.

Arkitektur kewangan antarabangsa bagi kewangan Islam telah menjadi kukuh hasil penambahbaikan keinstitusian ini dan juga hasil pertumbuhan ketara dalam pasaran kewangan Islam dan pembangunan infrastruktur kewangan sokongan. Kini, pusat kewangan antarabangsa yang terkemuka

turut memasukkan pembangunan kewangan Islam sebagai sebahagian daripada agenda mereka. Persada antarabangsa turut menyaksikan kemunculan beberapa pusat kewangan Islam baru, dengan industri perkhidmatan kewangan Islam yang inovatif dan kompetitif sedang berkembang. Dengan sokongan infrastruktur kewangan Islam yang komprehensif di Malaysia dan kepelbagaian peserta kewangan Islam berikutan bertambahnya liberalisasi dalam sektor kewangan Islam baru-baru ini, Malaysia kian muncul sebagai pusat kewangan Islam antarabangsa.

Cabaran utama yang mendatang

Meskipun kewangan Islam telah mencapai kemajuan yang penting, terdapat beberapa cabaran utama yang perlu ditangani supaya pembangunan kewangan Islam dalam sistem kewangan global kekal mapan. Ulasan saya akan tertumpu pada empat daripada cabaran itu.

Pembangunan sistem kewangan Islam yang teguh di peringkat nasional

Pertama, terdapat cabaran untuk membangunkan sistem kewangan Islam yang teguh di peringkat nasional. Agak ketara perbezaan tahap pembangunan kewangan Islam di kalangan negara. Sementara tahap pembangunan kewangan Islam di beberapa negara agak maju, namun di negara-negara lain pula, kemajuan yang lebih bermakna masih belum dicapai. Bagi memupuk hubungan antarabangsa dan urus niaga melangkaui sempadan yang lebih meluas, tahap pembangunan kewangan Islam perlu mencapai tahap pembangunan dan kecanggihan tertentu. Ini memerlukan pembangunan sistem kewangan Islam yang teguh, yang merangkumi pengantara kewangan perbankan Islam dan bukan bank Islam serta pasaran kewangan Islam, yang menawarkan pelbagai produk kewangan Islam yang disokong oleh infrastruktur kewangan Islam yang maju.

Perumusan pelan induk sepuluh tahun bagi industri perkhidmatan kewangan Islam oleh Bank Pembangunan Islam dan IFSB merupakan langkah penting dalam membentuk rangka tindakan bagi menerajui pembangunan kewangan Islam secara sistematik dan terselaras merentas negara bagi mencapai satu matlamat yang sama, iaitu mewujudkan industri perkhidmatan kewangan Islam yang mantap dan komprehensif. Lima tahun yang lalu, Malaysia melancarkan Pelan Induk Sektor Kewangan yang merangkumi hala tuju strategik bagi pembangunan masa depan kewangan Islam di Malaysia. Hari ini, gagasan itu menemui kejayaan berupa kemajuan yang dicapai oleh Malaysia.

Malaysia kini telah membangunkan sistem kewangan Islam domestik yang komprehensif, yang pelbagai dari segi institusi, pasaran dan peserta. Strateginya ialah menubuhkan rantaian sistem kewangan keseluruhan untuk memastikan sistem berkenaan berfungsi dengan lancar. Inisiatif yang diambil termasuk menubuhkan institusi kewangan yang diperlukan, termasuk institusi perbankan Islam, industri takaful, institusi bukan perbankan, dan membangunkan pasaran wang dan modal Islam. Baru-baru ini, komponen-komponen ini telah melalui proses liberalisasi secara berperingkat-peringkat untuk menjadikannya lebih bersepadu dengan sistem antarabangsa. Infrastruktur kewangan sokongan termasuk rangka kerja pengawalseliaan mantap yang diperkukuh oleh rangka kerja perundangan dan Syariah, sistem pembayaran dan penyelesaian, pembangunan kumpulan bakat serta mekanisme bagi operasi mudah tunai Bank Negara Malaysia sebagai sebahagian daripada pengendalian dasar monetari.

Pembangunan pasaran kewangan Islam antarabangsa yang efisien dan aktif

Cabaran kedua adalah untuk terus memajukan pembangunan pasaran kewangan Islam antarabangsa yang efisien dan aktif. Pasaran kewangan Islam

antarabangsa yang benar-benar maju meningkatkan kecairan instrumen dan kapasiti pengurusan risiko peserta. Ini akan menggalakkan pasaran untuk berfungsi dengan efisien, dan dengan itu memudahkan aliran modal dan seterusnya memperkukuh integrasi global. Oleh itu, inisiatif yang terselaras adalah penting untuk merangsang pembangunan pasaran kewangan Islam antarabangsa yang efisien dan mantap. Kemapanan penawaran sukuk secara tetap perlu dipastikan. Penyertaan penerbit sukuk, termasuk organisasi pelbagai hala, kerajaan dan syarikat multinasional, akan menyumbang kepada proses ini. Di Malaysia, pasaran bon domestik kini mencakupi 80% daripada KDNK, dengan 44% daripada sekuriti adalah berasaskan Islam.

Prasyarat asas adalah untuk menggalakkan inovasi dalam pembangunan pelbagai jenis instrumen pasaran kewangan Islam. Ini termasuk instrumen berciri pemilikan ekuiti, sekuriti Islam bersandarkan aset, pemasukan bentuk penambahbaikan kredit yang dibenarkan dan juga instrumen pengurangan risiko yang mematuhi Syariah. Pembangunan pasaran derivatif Islam untuk lindung nilai diperlukan bagi aktiviti penciptaan pasaran demi menyokong pembangunan pasaran sekunder. Oleh itu, penyelidikan dan pembangunan perlu dipergiat. Dana Syariah yang ditubuhkan oleh Malaysia baru-baru ini adalah untuk menyokong aktiviti penyelidikan dalam bidang-bidang ini. Inisiatif ini juga adalah untuk memudahkan dialog tahunan di kalangan ahli Syariah antarabangsa. Dialog ini bertujuan menyediakan platform bagi perbincangan mengenai keserasian Syariah dalam instrumen dan pasaran kewangan Islam yang baru dibangunkan.

Prasyarat lain adalah untuk memastikan adanya mudah tunai yang mencukupi bagi menyokong pengantaraan dana dalam sistem kewangan Islam. Sememangnya permintaan terhadap operasi jendela diskaun Bank Pusat tidak dinafikan akan wujud. Oleh itu, bank-bank pusat perlu mempunyai instrumen kewangan Islam yang mencukupi untuk digunakan pada bila-bila masa bagi mengurus keadaan mudah tunai dalam sistem kewangan Islam. Ini merupakan bidang yang masih belum dibangunkan sepenuhnya. Sehubungan dengan ini, Malaysia telah membangunkan instrumen monetari Islam yang merangkumi instrumen kewangan Islam kerajaan dan Bank Negara Malaysia. Kami juga mempunyai mekanisme penjelasan dan penyelesaian yang khusus bagi memastikan sistem kewangan Islam berfungsi dengan lancar. Untuk menambah lagi rangkaian instrumen kewangan Islam yang sedia ada, Bank Negara Malaysia akan menerbitkan sekuriti Ijarah pada bulan Februari ini untuk terus memenuhi keperluan peserta pasaran Islam dalam pasaran wang Islam domestik dan juga untuk tujuan pengendalian dasar monetari. Mempunyai rangka kerja pengawalseliaan dan perundangan yang sesuai adalah sama penting untuk menyokong pembangunan instrumen dan pasaran kewangan Islam demi memastikan pelabur dilindungi, integriti pasaran dijunjung dan risiko sistemik dibendung.

Penerapan standard IFSB

Cabaran ketiga pula adalah untuk memastikan penerapan standard IFSB. Pada bulan Disember 2005, Majlis IFSB meluluskan standard kecukupan modal dan pengurusan risiko yang dijadualkan dilaksanakan pada tahun 2007. Oleh itu, institusi kewangan Islam perlu dilengkapkan dengan kapasiti dan infrastruktur yang diperlukan untuk menentukan wajaran risiko masing-masing dan memperuntukkan jumlah modal pengawalseliaan yang wajar pada setiap peringkat urus niaga kewangan Islam yang berbeza. Pengecualian aset wajaran risiko yang dibiayai oleh akaun pelaburan perkongsian keuntungan daripada pengiraan keperluan modal pengawalseliaan telah menyebabkan penekanan akan perlunya infrastruktur yang komprehensif dalam institusi kewangan Islam bagi mengasingkan dengan jelas akaun pelaburan perkongsian keuntungan terhad dan tidak terhad daripada akaun bukan perkongsian keuntungan dan dana pemegang saham, dan juga untuk mengesan aliran dalam pembiayaan dan transaksi pelaburan masing-masing. Oleh

itu, pelaburan strategik dalam sistem teknologi maklumat dan pengurusan risiko yang canggih merupakan teras kepada proses ini.

Pihak berkuasa penyeliaan perlu dilengkapkan dengan kemahiran khusus untuk membuat penilaian yang betul mengenai tahap keterdedahan institusi kewangan Islam kepada risiko dan keberkesanan infrastruktur pengurusan risiko dalam institusi kewangan Islam dalam mengurangkan risiko-risiko ini.

Pembangunan kumpulan bakat yang mencukupi dalam bidang kewangan Islam

Akhirnya pembangunan kumpulan pengamal kewangan Islam yang mempunyai kemahiran yang sesuai dan yang mencukupi perlu diberi keutamaan paling tinggi. Bidang kewangan Islam memerlukan set kemahiran yang unik. Perlu teradun pengetahuan kewangan yang betul dengan tunggak berupa pemahaman mengenai Syariah. Prinsip Syariah hendaklah tertanam dalam setiap aspek operasi institusi kewangan Islam, termasuk reka bentuk produk kewangan dan struktur pembiayaan, kontrak kewangan dan pelaksanaannya, pengurusan mudah tunai dan kunci kira-kira, pengurusan risiko dan juga pengurusan aset dan kekayaan. Pendukungan prinsip Syariah perlu dihayati daripada peringkat tertinggi, termasuk di peringkat lembaga pengarah dan pengurusan kanan, yang menyediakan hala tuju strategik bagi institusi kewangan Islam, sehinggalah ke peringkat operasi. Dasar dan amalan yang baik yang berlandaskan prinsip Syariah akan membentuk sistem kewangan Islam menjadi sistem kewangan yang jelas beretika dan menggalakkan kesaksamaan ekonomi.

Justeru, Malaysia kini dalam proses menubuhkan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF) demi mencapai matlamat menyediakan rumusan pengurusan bakat menyeluruh bagi industri perkhidmatan kewangan Islam global dan untuk memenuhi keperluan pendidikan pengamal kewangan Islam di pelbagai peringkat yang berbeza, termasuk ahli profesional dan pakar dalam kewangan Islam. INCEIF akan mula beroperasi pada bulan Mac tahun ini dan menawarkan program pensijilan profesional dalam kewangan Islam. INCEIF juga akan membentuk pakatan strategik dengan institusi pengajian tempatan dan luar negara untuk menawarkan program lepasan ijazah, iaitu Sarjana dan Doktor Falsafah dalam Kewangan Islam dalam bidang pengkhususan tertentu. Sebuah persatuan profesional bagi ahli profesional kewangan Islam akan juga ditubuhkan untuk lepasan INCEIF bagi mengikuti perkembangan terkini dalam kewangan Islam.

Kesimpulan

Daya maju, daya saing dan kemapanan kewangan Islam dalam persekitaran global yang mencabar ini tentunya berpaksikan pembinaan asas yang membolehkan kewangan Islam terus maju ke hadapan. Integrasi kewangan Islam ke dalam sistem kewangan antarabangsa akan terus memperkukuh hubungan ekonomi dan kewangan global dan dengan itu membuka sempadan baru ke arah mencapai pertumbuhan global yang lebih seimbang dan perkongsian kemakmuran global yang lebih saksama.

Persidangan Perbankan Islam Antarabangsa Kedua: Pengurusan Risiko, Pengawalan dan Penyeliaan 7 Februari 2006, Kuala Lumpur

"Membina Sistem Kewangan Islam yang Teguh"

Ucap Utama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Terlebih dahulu izinkan saya mengucapkan selamat datang kepada para peserta Persidangan Kewangan Islam Antarabangsa Kedua: Pengurusan Risiko, Pengawalan dan Penyeliaan anjuran bersama Institut Penyelidikan dan Latihan Islam (IRTI) Bank Pembangunan Islam (IDB) dan Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (IFSB). Forum ini memainkan peranan penting bukan hanya untuk memupuk penyebaran ilmu dan pertukaran pengalaman dalam bidang pengurusan risiko, pengawalan dan penyeliaan, tetapi juga untuk memudahkan pemahaman tentang masalah yang kita hadapi, dan seterusnya menyumbang ke arah usaha memajukan pembangunan industri. Keupayaan pengurusan risiko yang efektif sangatlah penting dalam persekitaran kewangan global yang semakin mencabar dengan ketidakpastian yang memuncak dan kemungkinan kelemahan kewangan yang semakin meningkat. Di samping itu, pengawalan dan penyeliaan yang efektif akan memastikan kekukuhan dan kestabilan sistem itu. Dalam dekad sebelum ini, sistem kewangan Islam mengalami pertumbuhan dan transformasi yang memberangsangkan, yang telah menyerlahkan potensinya sebagai satu bentuk pengantaraan kewangan yang kompetitif. Kini, kewangan Islam merupakan industri yang bernilai berbilion dolar dengan pelbagai produk dan perkhidmatan yang komprehensif, yang memberikan perkhidmatan kepada pelbagai golongan pengguna dan perusahaan perniagaan yang melangkau dunia Islam.

Dalam usaha membangunkan sistem kewangan Islam, tumpuan perlu diberikan terhadap prasyarat yang akan memudahkan pengembangan sistem secara efisien. Yang paling utama ialah pembangunan institusi, pasaran, pelbagai produk dan perkhidmatan kewangan dan wujudnya rangka kerja perundangan, pengawalan, penyeliaan, perakaunan dan Syariah, serta keupayaan pihak berkuasa monetari untuk menguruskan dasar kewangannya dalam konteks ini.

Dengan kemajuan ketara dicapai dalam membangunkan komponen berkenaan, kini kita lihat industri perkhidmatan kewangan Islam memasuki fasa pembangunan yang baru. Berikutan liberalisasi yang meningkat, kemajuan dalam pembangunan arkitektur kewangan antarabangsa bagi kewangan Islam dan peningkatan inovasi yang menghasilkan produk dan perkhidmatan baru, dimensi antarabangsa kewangan Islam semakin penting.

Institusi kewangan Islam kini juga memperluas operasinya merentas sempadan domestik. Sekuriti kewangan berasaskan Islam juga diterbitkan dalam pasaran kewangan antarabangsa, yang menjana minat yang ketara daripada pelabur global. Arkitektur kewangan antarabangsa bagi pembangunan kewangan Islam juga telah diperkukuh dengan pembentukan badan penetapan piawaian antarabangsa untuk merumus piawaian perakaunan dan kehematan. Perkembangan ini secara kumulatif telah menjadikan sistem kewangan Islam satu komponen yang semakin penting dalam sistem kewangan antarabangsa.

Pengalaman Malaysia adalah untuk membangunkan sistem kewangan Islam

domestik yang komprehensif, yang pelbagai dari segi institusi, pasaran dan peserta. Strategi kita adalah untuk mewujudkan rantaian sistem kewangan keseluruhan bagi memastikan sistem kewangan Islam berfungsi dengan efisien. Inisiatif ini merangkumi usaha menubuhkan institusi kewangan yang diperlukan termasuk institusi perbankan Islam, syarikat takaful, institusi bukan perbankan dan membangunkan pasaran wang dan modal Islam. Komponen berkenaan telah diliberalisasikan secara beransur-ansur baru-baru ini dari segi membenarkan penyertaan peserta asing baru dan dari segi meningkatkan potensi penyertaan asing dalam pasaran kewangan domestik. Selain itu, operasi domestik dan asing ini digalakkan untuk merebut peluang perniagaan serantau dan antarabangsa. Langkah ini telah memperkukuh hubungan kewangan merentas sempadan, lantas menggalakkan integrasi antarabangsa dengan lebih meluas. Untuk memastikan sistem berfungsi dengan teguh, perkembangan ini disokong oleh rangka kerja pengawalseliaan yang diperkukuh oleh rangka kerja perundangan dan Syariah serta sistem pembayaran dan penyelesaian.

Sementara pertumbuhan dan perkembangan positif sistem kewangan Islam membuka peluang yang lebih meluas, liberalisasi kewangan dan kemajuan teknologi pula meningkatkan persaingan dan meluaskan inovasi dalam pembangunan produk dan perkhidmatan, proses operasi dan saluran penyampaian. Perkembangan ini menyumbang kepada peningkatan profil risiko institusi. Secara amnya, risiko baru ini lebih rumit dan memberikan implikasi sistemik yang mendalam kepada sistem kewangan. Ini meningkatkan keperluan kepada keupayaan pengurusan risiko yang lebih kukuh oleh industri dan lebih perhatian terhadap aspek ini oleh pengawal selia dalam memastikan kestabilan dan integriti sistem kewangan. Justeru, adalah penting bagi kita memastikan pemahaman dan kesedaran tentang risiko yang wujud dalam aktiviti perbankan Islam. Cabaran bagi kita adalah untuk memastikan kewujudan setiap komponen yang menyokong keperluan pengurangan risiko, yang terdiri daripada rangka kerja dan infrastruktur keinstitusian, perundangan, pengawalan, penyeliaan serta infrastruktur Syariah.

Ucapan saya pagi ini akan memberi tumpuan pada cabaran pengurusan risiko dalam institusi perbankan Islam, dan peranan pengawalan dan penyeliaan yang efektif dalam konteks ini sebagai sebahagian daripada langkah untuk menggalakkan perkembangan sistem kewangan Islam yang teguh dan mantap.

Dalam perbankan Islam, pengurusan risiko menjadi lebih mencabar kerana keunikan sifat risikonya dan keperluan kepatuhan kepada prinsip Syariah. Walaupun inisiatif Basel II mengenai pengenalpastian risiko kredit, pasaran dan operasi boleh dilaksanakan dalam perbankan Islam, inisiatif ini perlulah dilengkapi dengan mengambil kira dimensi risiko lain yang wujud dalam urus niaga kewangan Islam. Infrastruktur pengurusan risiko dalam institusi kewangan Islam perlu mengenal pasti, membongkar, mengukur, mengawal dan memantau semua risiko khusus dalam urus niaga dan instrumen kewangan Islam. Ini adalah untuk memastikan bahawa sistem dan kawalan akan menjadi efektif dalam kuantifikasi dan pengurusan risiko yang timbul daripada operasi itu.

Inovasi baru dalam teknologi menjadi semakin penting khususnya bagi mempertingkatkan keupayaan mengurus risiko. Selain itu, memandangkan pulangan dalam perbankan Islam adalah tidak pasti dan hanya boleh ditentukan pada asas *ex-post*, sistem teknologi maklumat yang maju perlu untuk membolehkan institusi perbankan Islam membuat unjuran bagi pulangan pada masa hadapan supaya dapat mengurangkan tahap ketidakpastian dalam pulangan yang akan dibayar kepada pendeposit. Ini juga akan mengukuhkan potensi daya saing industri perkhidmatan kewangan Islam.

Satu lagi aspek pengurusan risiko ialah keperluan industri perbankan Islam untuk membangunkan pasaran derivatif.

Persekitaran kewangan global yang semakin tidak pasti pada masa ini menghendaki pelabur sentiasa bersedia untuk mengurangkan dan mengurus risiko yang baru muncul. Institusi perbankan Islam khususnya, mempunyai sebahagian besarnya aset jangka panjang termasuk gadai janji perumahan Islam jangka panjang dan instrumen kewangan Islam, yang dibiayai oleh deposit jangka pendek, yang menyebabkan ketidakpadanan kematangan antara aset dengan liabiliti. Oleh itu, pembangunan instrumen pasaran kewangan Islam yang lebih pelbagai adalah perlu bagi menyediakan industri dengan instrumen pengurangan risiko yang efektif.

Selain pasaran derivatif, sistem kewangan Islam juga memerlukan pasaran wang dan modal yang lebih dalam dan efisien untuk memudahkan pengurusan aset dan liabiliti, dan mudah tunai yang kukuh oleh institusi kewangan Islam. Selain instrumen Islam yang sedia ada, Bank Negara Malaysia akan menerbitkan *sukuk Ijarah* bagi memenuhi keperluan peserta dalam pasaran wang Islam.

Teras sistem kewangan Islam yang kukuh dalam mana-mana negara memerlukan rangka kerja pengawalseliaan yang utuh bagi menguatkuasakan piawaian kecukupan modal, memastikan amalan pengurusan risiko yang efektif, penzahiran kewangan dan tadbir urus, yang diperkukuh oleh rangka kerja Syariah dan perundangan yang mantap. Prinsip Syariah bertindak sebagai mekanisme pengawalseliaan kendiri yang melindungi institusi kewangan Islam daripada aktiviti tidak produktif, spekulatif dan tidak beretika, lantaran larangan faedah atau *riba* dalam perniagaan perbankan, dan keperluan supaya semua urus niaga kewangan mesti disertai oleh urus niaga jual beli dan urus niaga berkaitan perniagaan yang tulen dan larangan daripada terlibat dalam aktiviti yang menyalahi undang-undang dan tidak beretika. Oleh itu, rangka kerja pengawalseliaan perbankan Islam berupaya menjana kekuatan daripada injunksi Syariah, untuk memperkukuh kemantapan dan kestabilan sistem perbankan Islam.

Di Malaysia, institusi perbankan Islam dikehendaki menubuhkan jawatankuasa Syariah dalam institusi masing-masing untuk memastikan produk dan perkhidmatan yang diperkenalkan mematuhi kehendak Syariah. Di samping itu, penekanan juga tertumpu pada fungsi audit dalaman bagi memastikan semua urus niaga yang dijalankan oleh institusi perbankan Islam mematuhi prinsip Syariah.

Dalam merangka dan melaksanakan pengawalseliaan kewangan bagi institusi perbankan Islam, cabaran yang dihadapi adalah bagi melaksanakan rangka kerja yang mengambil kira ciri unik perniagaan perbankan Islam, tanpa menjadikan ia beban pengawalseliaan dan menyekat potensi pertumbuhannya atau memberi peluang berlakunya arbitraj antara sistem kewangan konvensional dengan sistem kewangan Islam. Dalam usaha membina rangka kerja kehematan perbankan Islam yang teguh, penjajaran keperluan modal pengawalseliaan kepada risiko asas memerlukan pendikotomian kerumitan risiko dalam portfolio aset perbankan Islam, memandangkan struktur aset institusi perbankan Islam, seperti kepelbagaian struktur pembiayaan Islam, yang terdiri daripada aktiviti jualan berisiko rendah dan mod berasaskan pajakan sehinggalah kepada mod kewangan berasaskan ekuiti berisiko lebih tinggi. Kerumitan memprofil risiko dalam perbankan Islam semakin bertambah kerana risiko ini boleh berubah dari satu jenis ke jenis yang lain di pelbagai peringkat kontrak. Contohnya, dalam kontrak *Musyarakah Mutanaqisah*, institusi kewangan Islam pada awalnya bertindak sebagai pemilik bersama aset, namun pemilikan aset akan berpindah sepenuhnya kepada pelanggan setelah tamat tempoh kontrak. Dalam hal ini, institusi kewangan Islam terdedah kepada risiko pasaran dan risiko terjejas, yang lebih tinggi di peringkat awal urus niaga berbanding dengan pendedahan di peringkat akhir kontrak. Pada masa yang sama, jumlah pembayaran balik oleh pelanggan merupakan risiko kredit kepada institusi kewangan Islam. Memandangkan setiap satu daripada bahagian urus niaga ini mempunyai sifat

intrinsik yang tersendiri, ia melibatkan tahap risiko kredit, pasaran dan operasi yang berlainan. Dalam hal ini, untuk merumus piawaian kehematan institusi perbankan Islam, perlu ada penilaian tepat atas pelbagai variasi risiko yang mendasari bahagian-bahagian urus niaga yang berkenaan untuk menentukan keperluan kecukupan modal. Ini penting bagi memastikan kestabilan sistem kewangan secara keseluruhan.

Struktur liabiliti bank-bank Islam pula dicirikan oleh dua kategori deposit yang berbeza iaitu deposit bukan *Mudharabah* yang tidak tertakluk kepada risiko berkaitan dengan perniagaan perbankan, yang deposit pokok dijamin, dan deposit *Mudharabah* atau deposit pelaburan yang melibatkan risiko dan perkongsian keuntungan yang diperoleh daripada perniagaan perbankan. Memandangkan pulangan tidak ditetapkan terlebih dahulu, sebagai pengeluar modal, pendeposit perkongsian untung institusi perbankan Islam juga akan terdedah kepada kerugian. Ini meletakkan tahap risiko fidusiari yang lebih tinggi atas institusi perbankan Islam untuk memastikan dana deposit pelaburan ini diuruskan dengan cara yang paling efektif dan efisien. Risiko fidusiari bertambah ekoran persaingan dalam pengurusan mudah tunai dalam sistem. Perkongsian untung yang diagihkan perlu kompetitif berbanding dengan pendapatan faedah yang diperoleh dan dibayar oleh bank konvensional. Ini penting untuk mengelakkan perpindahan deposit dan mengekalkan dana dalam sistem.

Ciri utama rangka kerja pengawalseliaan institusi kewangan Islam ialah ketelusan dan penzahiran kewangan. Penzahiran pengendalian pasaran dan pengurusan hubungan pelanggan merupakan teras prinsip ini. Antara faktor yang tidak kurang penting itu ialah menangani asimetri maklumat antara institusi perbankan Islam dengan pendeposit. Di bawah prinsip *Mudharabah*, institusi perbankan Islam perlu menzahirkan kepada pelabur bagaimana dana mereka diuruskan bagi memberikan kepastian bahawa wujudnya operasi perniagaan yang didasari oleh profil risiko dan mekanisme kawalan risiko. Di Malaysia, isu ini ditangani dengan rangka kerja kadar pulangan, yang menyediakan metodologi standard dalam menentukan kadar pulangan atas deposit. Rizab penyamaan untung sepertimana digariskan dalam rangka kerja kadar pulangan bagi institusi kewangan Islam berfungsi sebagai mekanisme untuk mengurangkan impak turun naik kadar pulangan. Rizab ini diperuntukkan daripada pendapatan kasar dan dikongsi bersama oleh pendeposit dan institusi perbankan. Dengan kewujudan persekitaran dwiperbankan, seperti yang ada di Malaysia, elemen penting dalam memastikan daya saing sistem perbankan Islam ialah keupayaan untuk memaksimumkan pulangan terlaras-risiko atas pelaburan dan mengekalkan pulangan yang stabil dan kompetitif. Dari perspektif pengawalseliaan, rangka kerja kadar pulangan menyediakan cara untuk menilai kecekapan institusi perbankan Islam, keuntungan, kecekapan pengurusan dan kesaksamaannya. Untuk terus melindungi pendeposit perbankan Islam, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia mewujudkan skim insurans deposit yang berasingan berlandaskan prinsip Islam.

Penzahiran nilai sebenar dan saksama operasi perbankan Islam dalam penyata kewangan juga penting kepada pendeposit supaya mereka dapat membuat penilaian yang sebenar dan saksama terhadap prestasi bank. Penzahiran kewangan yang diperkemas perlu diiringi dengan program pendidikan dan kesedaran pelanggan untuk meningkatkan tahap celik kewangan di kalangan pengguna dan perusahaan perniagaan. Untuk mencapai matlamat ini, program pendidikan pengguna dianjurkan, dengan memberikan maklumat antaranya, tentang ciri unik perbankan dan pembiayaan secara Islam, produk dan perkhidmatan kewangan Islam dan prinsip asas dan konsep Syariah. Kesedaran pengguna yang meningkat dijangka mengukuhkan lagi peranan disiplin pasaran dalam memacu institusi kewangan Islam ke arah pematuhan Syariah yang tegas, peningkatan keefisienan operasi, dan pengukuhan amalan dan infrastruktur pengurusan risiko.

Di Malaysia, bank-bank Islam dan bank konvensional dengan jendela perbankan Islam mengamalkan piawaian kehematan yang serupa sebagaimana yang ditetapkan atas bank konvensional, seperti nisbah modal wajaran risiko (RWCR) minimum, piawaian bagi tadbir urus korporat dan pengurusan risiko, penzahiran kewangan dan dasar kenali pelanggan. Prinsip pengurusan berhemat dan peningkatan keefisienan operasi diterapkan melalui keperluan kecukupan modal wajaran risiko minimum. Piawaian tadbir urus korporat dikuatkuasakan melalui garis panduan khusus pada kod perlakuan bagi pengarah, pegawai dan kakitangan institusi perbankan dan garis panduan bagi jawatan pengarah dan larangan pemberian pinjaman kepada pengarah, kakitangan dan syarikat mereka yang terpilih. Di samping itu, pematuhan yang tegas kepada rukun Syariah juga akan memastikan institusi kewangan Islam diuruskan berasaskan tahap kehematan, etika dan integriti yang tinggi.

Jawatankuasa Penyeliaan Perbankan Basel telah mempertingkatkan pengawalseliaan modal untuk meliputi risiko operasi dalam pengiraan kecukupan modal, di samping risiko kredit dan pasaran. Tanggungjawab merumuskan rangka kerja yang menangani risiko khusus berkaitan dengan perbankan Islam sedang dilaksanakan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (IFSB), yang bertindak sebagai badan penetapan piawaian antarabangsa bagi agensi pengawalseliaan. Mandat IFSB adalah untuk membangunkan piawaian kehematan, pengawalseliaan dan penzahiran bagi kewangan Islam, dan menggalakkan keseragaman dalam amalan terbaik tadbir urus institusi kewangan Islam di seluruh dunia. Dalam hubungan ini, IFSB telah mengeluarkan dua piawaian kehematan mengenai pengurusan risiko dan kecukupan modal bagi institusi yang menawarkan perkhidmatan kewangan Islam, yang dicadangkan untuk tujuan pelaksanaan pada tahun 2007. IFSB juga telah mencapai kemajuan dalam merumuskan tiga lagi piawaian mengenai tadbir urus korporat, ketelusan dan disiplin pasaran, dan proses kajian semula penyeliaan yang akan dikeluarkan tidak lama lagi.

Cabaran utama dalam mengurus risiko operasi perbankan Islam ialah memastikan pematuhan Syariah. Dalam proses penilaian, penyelia bank perlu memberikan perhatian yang wajar terhadap kecukupan pengawasan pengarah dan pengurusan kewangan, dasar, prosedur dan had, pengukuran risiko, sistem pemantauan dan pengurusan maklumat serta kawalan dalaman. Dalam hubungan ini, piawaian pengurusan risiko yang dikeluarkan oleh IFSB bertindak sebagai panduan kepada penyelia bank.

Meskipun kemajuan yang ketara dicapai setakat ini, masih ada lagi isu yang belum diselesaikan yang mendepani sistem kewangan Islam pada hari ini, terutamanya mengenai tafsiran injunksi Syariah yang berbeza. Di peringkat antarabangsa, masih wujud perdebatan di kalangan cendekiawan Syariah mengenai pematuhan prinsip Syariah. Di Malaysia, kita telah mengundang cendekiawan Syariah antarabangsa yang tersohor untuk mengambil bahagian dalam wacana ilmu mengenai hal ehwal Syariah berhubung dengan perbankan dan kewangan Islam. Langkah ini dijangka memupuk keharmonian dan interaksi yang lebih luas di kalangan cendekiawan Syariah di serata dunia. Selain itu, dana endowmen sebanyak RM200 juta telah ditubuhkan oleh Malaysia bagi memudahkan aktiviti penyelidikan Syariah dan membangunkan cendekiawan Syariah yang kompeten melalui biasiswa dan latihan.

Pembangunan sektor perbankan Islam yang memberangsangkan tidak dapat dicapai tanpa sokongan pembangunan modal insan yang sewajarnya. Pengukuhan keupayaan penyelidikan dan intelek dalam bidang kewangan dan Syariah penting untuk mendorong kejayaan sistem perbankan Islam. Industri perbankan Islam perlu dilengkapkan dengan inovator, pengurus risiko dan pengawal selia generasi baru yang memiliki gabungan ilmu yang mantap mengenai kewangan dan kefahaman tentang Syariah. Bagi tujuan ini, Malaysia menubuhkan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF) yang akan mula beroperasi pada bulan Mac 2006, bagi membangunkan bakat dalam kewangan Islam. INCEIF akan

menawarkan program pensijilan profesional dalam bidang kewangan Islam dan akan memupuk pakatan strategik dengan institusi pengajian tinggi tempatan dan luar negara untuk menawarkan program Sarjana dan Doktor Falsafah dalam kewangan Islam dalam bidang pengkhususan tertentu.

Sambil kita mengorak langkah ke hadapan, perubahan dalam landskap kewangan akan terus berlaku dengan pesat dan pasaran kewangan akan terus menjadi lebih rumit dan canggih. Institusi perbankan Islam harus berubah untuk menghadapi isu, cabaran dan peluang yang mendatang. Pendekatan pengawalseliaan dan metodologi yang akan digunakan perlu berubah supaya ia kekal efektif dan relevan. Di samping itu, dengan adanya produk dan perkhidmatan kewangan Islam mempunyai dimensi global dan peningkatan kesalingbergantungan pasaran kewangan, usaha yang dijalankan oleh setiap negara untuk memantapkan amalan pengurusan risiko perlu dipadankan dengan usaha untuk meningkatkan perlindungan di peringkat antarabangsa.

Prospek masa depan industri perbankan Islam bergantung pada usaha kumulatif bersama industri, pengawal selia, peserta pasaran dan komuniti antarabangsa. Usaha bersama ini perlulah diselaraskan untuk memaksimumkan potensi industri ini. Langkah pertama yang penting ialah menetapkan wawasan dan matlamat bersama yang akan dicapai. Yang lebih penting lagi ialah tindakan yang harus diambil untuk merealisasi matlamat tersebut. Langkah dan inisiatif yang kita ambil hari ini akan menyumbang ke arah pencapaian masa depan yang kita impikan.

Majlis Makan Malam Persatuan Alumni ICLIF
17 Februari 2006, Kuala Lumpur

Ucapan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati kerana dapat berada di sini malam ini pada Majlis Makan Malam Sulung Persatuan Alumni ICLIF. Majlis ini menyediakan peluang terbaik untuk menggalakkan penglibatan dan rangkaian yang lebih meluas di kalangan kepimpinan industri. Ini penting terutamanya bagi rantau kita dengan sektor kewangan yang telah mengalami transformasi landskap kewangan yang ketara. Dalam persekitaran baru dan amat mencabar ini, akan wujud dimensi baru dan keperluan baru bagi pemimpin dan keupayaan untuk memimpin. Ia menuntut kemampuan untuk memenuhi permintaan baru bagi ekonomi baru, kemampuan untuk berjaya dalam persekitaran yang lebih kompetitif, kemampuan untuk meraih faedah daripada teknologi baru dan akhirnya kemampuan untuk beroperasi dalam persekitaran yang semakin tidak pasti.

Meskipun menghadapi cabaran yang meningkat ini, ekonomi dunia telah memasuki tahun 2006 dengan lebih kukuh. Penunjuk terkini memperlihatkan bahawa prospek ekonomi global kekal menggalakkan, dengan pertumbuhan yang mapan di semua ekonomi utama. Sementara Amerika Syarikat (AS) dan China dijangka terus mengalami pertumbuhan yang kukuh, pemulihan di Jepun dan Eropah dijangka menyediakan sokongan tambahan terhadap permintaan global. Ini menyediakan persekitaran luaran yang positif bagi Asia. Permintaan domestik di rantau Asia pula terbukti berdaya tahan dengan kebanyakan negara mengalami pengukuhan permintaan dalam negeri. Secara kumulatif, permintaan dalam negeri yang berkembang pesat merupakan pasaran penting bagi rantau ini. Ia turut meningkatkan tahap integrasi serantau.

Walaupun harga tenaga kekal tinggi, ini dijangka tidak menjejaskan momentum pertumbuhan global. Sehingga kini, kenaikan harga minyak disebabkan terutamanya oleh dorongan permintaan. Oleh itu, ia mudah diserap berbanding dengan kejutan kenaikan mendadak harga minyak yang pernah dialami pada masa lalu. Walau bagaimanapun, keadaan kekangan bekalan minyak global yang sedang berlaku tidak melenyapkan risiko harga minyak yang lebih tinggi. Trend inflasi yang telah muncul, menyebabkan pihak berkuasa monetari di beberapa negara menaikkan kadar faedah. Walaupun tahap kenaikan itu berbeza-beza antara negara, langkah ini terutamanya mencerminkan keperluan untuk menambat jangkaan dan mengehadkan kesan pusingan kedua kenaikan harga minyak. Dengan itu, keadaan monetari terus dapat menyokong pertumbuhan.

Memandangkan prospek ekonomi global dan serantau yang secara umumnya memberangsangkan, perhatian baru kini tertumpu pada ketidakseimbangan semasa yang wujud dalam ekonomi global. Ini merupakan isu yang saling berkait khususnya kerana ketidakseimbangan ini dijangka meluas lagi pada tahun 2006. Sememangnya disedari bahawa pengurangan ketidakseimbangan global ialah tanggungjawab bersama, merentas rantau utama di dunia. Beberapa sebab dinyatakan sebagai pengekang proses pelarasan. Antaranya termasuk permintaan dalam negeri yang kurang kukuh secara relatif, di luar AS; jurang yang luas antara tabungan dengan pelaburan di rantau utama di dunia; dan struktur pengantaraan modal global yang berpecah-pecah yang menghalang rantau

yang mempunyai lebihan daripada membiayai pelaburan produktif di dalam rantau mereka.

Mustahak untuk menyedari bahawa Asia boleh memainkan peranan penting dalam menyumbang kepada penyeimbangan semula pertumbuhan global, dan seterusnya menyumbang ke arah pelarasan ketidakseimbangan global itu. Dari segi pertumbuhan ekonomi, rantau ini secara konsisten mencatat prestasi yang satu setengah kali lebih tinggi daripada purata global. Dari sudut demografi, Asia dihuni lebih separuh daripada penduduk dunia, dengan beberapa negara mempunyai tenaga kerja yang muda dan yang kian meningkat serta kelas pertengahan yang semakin mengembang. Oleh itu, penggunaan dalam negeri yang mantap dan pelaburan yang semakin meningkat menjadi sumber pertumbuhan yang penting manakala pertambahan pendapatan yang semakin besar dan peningkatan produktiviti serta pengembangan perdagangan antara rantau pula menyokong pertumbuhan. Perdagangan antara rantau yang semakin penting mencakupi lebih 50% daripada jumlah perdagangan Asia, lantas rantau ini menjadi rantau yang paling bersepadu dalam perdagangan selepas Kesatuan Eropah. Ini menjadikan Asia sebagai pasaran terbesar dan pesat berkembang di dunia. Di samping itu, rantau Asia juga telah memulakan pelbagai langkah merangsang keterbukaan ekonominya dengan menjalin perjanjian perdagangan bebas, yang akan menyumbang kepada peningkatan kapasiti dan potensi rantau ini, selain meningkatkan prospek untuk menyumbang ke arah penyeimbangan semula pertumbuhan global dan proses pelarasan global.

Rangkuman perjanjian perdagangan bebas itu dengan tahap keterbukaan ekonomi rantau ini – yang secara tradisinya tinggi dengan jumlah perdagangan berpurata 95% daripada KDNK di rantau ini, mencerminkan potensi Asia untuk menjadi rantau yang mempunyai kemapanan kendiri (self-sustaining) dan saling memperteguh pertumbuhan rantau ini. Tahap kefleksibelan ekonomi rantau ini yang lebih tinggi dalam tindak balasnya terhadap kejutan dan keadaan global yang dinamik merupakan ciri tambahan lain yang menyumbang ke arah memperkukuh potensi rantau ini.

Sementara sumbangan penggunaan swasta kepada permintaan dalam negeri menjadi semakin penting di rantau ini, pengembangan baru dalam pelaburan juga diperlukan untuk mewujudkan pertumbuhan yang lebih mapan. Beberapa inisiatif penting telah pun dimulakan untuk meningkatkan sumbangan pelaburan swasta dan memperoleh bidang pertumbuhan baru. Ini termasuk menambah baik iklim pelaburan dan mengurangkan kos menjalankan perniagaan. Usaha dalam bidang keutamaan di rantau ini akan terus dijalankan memandangkan negara-negara di rantau ini berpotensi untuk terus memperluas peranan permintaan dalam negeri. Bagi beberapa negara di rantau ini, pendorong kepada pelaburan yang penting dijangka dihasilkan daripada pengembangan infrastruktur fizikal dan sosial dan juga daripada aktiviti penyelidikan dan pembangunan yang dipindahkan semula ke Asia.

Dari segi kewangan, kadar tabungan dan kumpulan modal rantau ini yang tinggi untuk pelaburan produktif akan mampu menjadi pendorong kepada pembangunan pasaran kewangan rantau ini. Pengukuhan struktur pasaran serantau akan memudahkan tabungan lebihan digunakan untuk membiayai pelaburan dalam rantau ini. Kemajuan yang ketara telah pun dicapai di rantau Asia dalam usaha memperkukuh sektor kewangan, iaitu dalam sistem perbankan atau pasaran modal. Hasilnya, kapasiti rantau ini untuk menjadi pengantara dana bertambah, khasnya dalam rantau ini. Secara keseluruhan, sistem perbankan serantau telah meningkatkan kekuatan dan kemampuannya untuk mengurus risiko. Daya tahan yang baru ini didorong oleh inisiatif yang lebih dipacu pasaran, pembaikan dalam standard tadbir urus korporat serta pembangunan infrastruktur yang perlu untuk menggalakkan pasaran kewangan.

Dalam hal ini, hubungan kewangan serantau mendorong pembaharuan dalam pengantaraan modal dan untuk penyaluran semula bagi pelaburan produktif dalam rantau ini. Pelaksanaan Dana Bon Asia (ABF1 dan ABF2) menandakan pencapaian penting dalam laluan ke arah integrasi kewangan serantau memandangkan sebahagian daripada rizab asing dilaburkan dalam bon berdaulat Asia. Sementara itu, pengenalan Dana ABF2 sebagai kelas aset baru di Asia, bersama-sama dengan peningkatan infrastruktur kewangan, pembaharuan cukai dan pengawalseliaan, akan menyumbang ke arah memperluas dan memperdalam pasaran bon serantau dari semasa ke semasa. Pembinaan pasaran kewangan ke seluruh rantau adalah relevan memandangkan setiap pasaran serantau pada kebiasaannya bersaiz kecil. Dengan itu, hubung kait pasaran serantau akan meningkatkan daya penarik pelaburan Asia kepada pelabur global dan serantau.

Berikutan kesemua perkembangan luaran ini, prospek pertumbuhan Malaysia dijangka kukuh pada tahun 2006. Permintaan luaran yang menggalakkan akan memperteguh pengembangan permintaan dalam negeri yang mapan, yang dijangka kekal positif bagi penjanaan pendapatan benar dan peluang pekerjaan. Oleh itu, penggunaan swasta benar dijangka terus meningkat manakala pelaburan swasta benar diunjur berkembang, disokong oleh keperluan menambah kapasiti, terutamanya dalam sektor perkilangan dan minyak dan gas, di samping sektor perkhidmatan. Hasil daripada sokongan permintaan luar dan dalam negeri, ekonomi dijangka mencatat prestasi yang bertambah baik pada tahun 2006.

Tumpuan teras dasar Malaysia pada tahun 2006 adalah untuk memanfaatkan faedah yang diperoleh pada tahun 2005, memastikan asas diperkukuh dan kefleksibelan ekonomi terus dipertingkatkan. Dalam hal ini, Bank Negara Malaysia akan menentukan dasar kadar faedah bagi menyediakan persekitaran yang menggalakkan untuk prestasi ekonomi yang mapan. Dengan itu, dasar makroekonomi akan terus menekankan pertumbuhan dalam persekitaran harga harga yang stabil. Yang penting adalah untuk memperkukuh pertumbuhan yang diterajui sektor swasta. Oleh itu, usaha yang selanjutnya akan diambil untuk memastikan struktur dan sistem ekonomi dan kewangan adalah kondusif bagi pembangunan ekonomi yang dinamik, berdaya tahan dan fleksibel.

Kedinamikan pertumbuhan dan pembangunan di rantau ini sedang membentuk semula persekitaran kita. Ketua eksekutif dan pemimpin korporat yang efektif dalam persekitaran baru ini perlu meningkatkan keupayaan masing-masing dengan mengambil kira keperluan baru. Dalam programnya, ICLIF telah memberi tumpuan pada dimensi pembangunan kepimpinan baru ini terutamanya bagi sektor perkhidmatan kewangan.

Sebagai sebuah institusi pembangunan kepimpinan, ICLIF juga berkembang dari semasa ke semasa dengan mengkaji semula secara berterusan kandungan programnya supaya ia sepadan dengan keperluan persekitaran yang berubah dengan pesat. Kajian semula Program Pembangunan Kepimpinan Global (GLDP) kini dijalankan berdasarkan cadangan dan maklum balas yang bernas daripada peserta, fakulti, pemudah cara dan panel pakar. Pengubahsuaian struktur dan kandungan GLDP dijangka diperkenalkan dalam sesi-sesi berikutnya dan akan merangkumi, antara lain, bidang baru seperti trend geopolitik dan ekonomi, keusahawanan dan inovasi korporat, kepelbagaian dan perangkuman, budaya dan tanggungjawab sosial korporat. Bahagian program Musim Panas di AS juga akan diubah. Perubahan ini akan membawa peserta lebih dekat kepada fakulti yang ternama daripada institusi-institusi terulung seperti Stanford, UC Berkeley dan UCLA.

Izinkan saya sekarang membuat rumusan ucapan saya ini. Kepimpinan sememangnya berkaitan dengan visi untuk masa depan, menetapkan hala tuju strategik organisasi dan berkeupayaan menterjemah visi itu kepada

hasil yang nyata. Ini melibatkan keupayaan memajukan visi yang dikongsi bersama dan merangsang organisasi itu supaya menjana hasil yang dikehendaki.

Saya ingin akhiri ucapan ini dengan mengulangi apa yang telah saya sebutkan kepada salah satu kumpulan peserta program GLDP iaitu "Usaha mencapai kecemerlangan dalam kepimpinan ialah suatu perjalanan dan bukannya suatu destinasi". Apabila kita membicarakan tentang meningkatkan keupayaan kepimpinan, kita sebenarnya membincangkan tentang pemimpin yang sedia belajar secara berterusan, pemimpin yang terus berusaha untuk mencapai kecemerlangan yang tertinggi, pemimpin yang mempunyai keyakinan dan kepercayaan yang kukuh tetapi bersikap merendah diri dan menyedari tentang perlunya untuk terus memajukan diri dan dengan berbuat demikian, mereka menjadi pemimpin dinamik yang terus memperluas sempadan kecemerlangan serta berani mengharungi cabaran-cabaran baru.

Pelancaran Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (INCEIF) 23 Mac 2006, Kuala Lumpur

Ucapan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati dan bangga kerana dapat meraikan kedatangan anda semua ke majlis makan tengah hari ini bersempena Mesyuarat Suruhanjaya Wawasan 1440 Hijrah Bank Pembangunan Islam (IDB) dan Pelancaran Dokumen Wawasan yang telah berlangsung pagi tadi bagi mentransformasikan Bank Pembangunan Islam untuk menjadi pemangkin utama kepada kemakmuran dan pembangunan bersama yang lebih baik di kalangan ummah. Kita merasa amat bertuah hari ini dengan kehadiran Yang Amat Berhormat Dato Seri Abdullah Ahmad Badawi. Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan tahniah kepada IDB atas kejayaannya melancarkan Wawasan 1440 Hijrah IDB. Dokumen Wawasan ini akan menjadi rangka tindakan penting untuk mentransformasikan IDB untuk menjadi sebuah Bank Pembangunan yang dinamik, yang akan menyumbang kepada "pembangunan insan yang komprehensif" dan seterusnya mencapai kemakmuran ummah. Kita juga bertuah pada hari ini dengan kehadiran Yang Amat Berbahagia Tun Dr. Mahathir bin Mohamed, Pengerusi Suruhanjaya, dan Tuan Yang Terutama Dr. Ahmad Mohamed Ali, Presiden Kumpulan Bank Pembangunan Islam.

Dengan izin Allah s.w.t., kita juga ingin mengambil peluang pada majlis yang bertuah hari ini, untuk meletakkan asas kepada satu lagi inisiatif, iaitu pelancaran Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa atau INCEIF.

Industri perkhidmatan perbankan dan kewangan Islam mengalami pertumbuhan yang ketara dalam dekad ini. Pertumbuhan ini dijangka mempercepat lagi pengembangan di peringkat global memandangkan permintaan terhadap produk dan perkhidmatan yang mematuhi Syariah akan bertambah pesat.

Untuk mengekalkan dan menyokong pertumbuhan industri ini pada masa hadapan, satu prasyarat penting ialah pembangunan bakat dan kepakaran yang diperlukan untuk memacu inovasi dan meningkatkan prestasi industri ke tahap yang lebih tinggi.

Penubuhan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa merupakan satu pelaburan dalam modal insan untuk menyokong pembangunan global dalam industri perkhidmatan kewangan Islam. Modal intelek insan berperanan sebagai paksi yang menerajui prestasi dan daya saing pasaran bagi industri ini, malah ia akan menjadi faktor penentu apabila kita melangkah ke hadapan. Inovasi yang pesat dalam perkhidmatan kewangan global secara amnya dan dalam sektor perkhidmatan kewangan Islam khususnya, akan menuntut kepakaran dan kemahiran baru. Sudah pasti permintaan terhadap tenaga profesional yang cukup berkelayakan akan meningkat. Dalam persekitaran ini, pembentukan sekumpulan bakat dan kepakaran yang besar sememangnya penting bagi pertumbuhan kewangan Islam pada masa hadapan. Usaha memperkukuh keupayaan penyelidikan dan pembangunan juga penting dalam peningkatan kapasiti untuk inovasi bagi memenuhi keperluan yang pelbagai dalam ekonomi global yang pesat berubah.

Oleh itu, penubuhan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa atau INCEIF terhasil daripada kesedaran akan keperluan ini untuk melabur dalam modal insan untuk memajukan industri ke tahap yang lebih tinggi. Bank Negara Malaysia telah memperuntukkan dana endowmen sebanyak RM500 juta bagi tujuan ini. Pendapatan daripada dana endowmen ini akan digunakan untuk membiayai

operasi INCEIF. Matlamat INCEIF adalah untuk melahirkan pengamal dan profesional kewangan Islam yang berkaliber tinggi serta pakar dan penyelidik dalam pelbagai bidang kewangan Islam. INCEIF akan memanfaatkan pengalaman yang luas dalam industri kewangan Islam di Malaysia dan di luar negara untuk memberikan graduannya wawasan dan perspektif tambah nilai, khususnya dalam program penyelidikan mereka. Pengalaman lebih dua dekad Malaysia dalam kewangan Islam akan juga menyediakan persekitaran latihan, termasuk program pelatih untuk melahirkan tenaga profesional kewangan Islam.

Set kemahiran yang diperlukan dalam kewangan Islam adalah unik. Ia memerlukan paduan yang sesuai dalam ilmu kewangan dengan pemahaman mengenai Syariah sebagai tunjangnya. Prinsip Syariah perlu diserapkan dalam setiap aspek operasi institusi kewangan Islam, termasuk pembentukan struktur produk kewangan dan pembiayaan, kontrak kewangan serta pelaksanaannya, pengurusan mudah tunai dan kunci kira-kira, pengurusan risiko serta pengurusan aset dan kekayaan. Kepatuhan terhadap prinsip Syariah mesti diterapkan daripada peringkat paling tinggi, termasuk pada peringkat lembaga pengarah dan pengurusan kanan. Dasar dan amalan yang baik yang berdasarkan prinsip Syariah akan mengembangkan sistem kewangan Islam untuk menjadi sistem kewangan yang mempunyai etika yang terserlah dan yang menggalakkan keadilan ekonomi.

Bagi mencapai matlamat untuk menyediakan rumusan kepada pengurusan bakat yang menyeluruh bagi industri perkhidmatan kewangan Islam, INCEIF akan menawarkan pentauliahan kewangan Islam yang pertama di dunia, iaitu melalui program Kewangan Islam Profesional Bertauliah (CIFP). Modul CIFP yang akan ditawarkan, digarap oleh pakar yang tersohor dalam bidang masing-masing dan dibangunkan hasil daripada perundingan menyeluruh dengan peserta industri tempatan dan luar negara demi memastikan ia relevan dengan keperluan industri. Berikutan pelancaran INCEIF pada hari ini, program ini akan dibuka untuk pendaftaran. Kelas bagi pengambilan pertama akan bermula pada bulan Jun 2006. INCEIF juga menawarkan program lepasan ijazah dalam kewangan Islam termasuk program Sarjana dan Doktor Falsafah yang khusus, dalam pelbagai bidang kewangan Islam.

INCEIF akan ditadbir oleh Majlis Tadbir Urus INCEIF dan Panel Pembangunan Profesional. Majlis Tadbir Urus INCEIF, yang terdiri daripada profesor tersohor daripada kalangan akademik dan pengamal industri dari dalam dan luar negara, akan menetapkan hala tuju strategik dan memberikan kefahaman global yang berwawasan mengenai keperluan pembelajaran industri perkhidmatan kewangan Islam. Panel Pembangunan Profesional dengan ahli akademik yang berpengalaman luas, akan menjadi pihak penentu dalam hal-hal akademik serta bertanggungjawab menetapkan dasar akademik INCEIF serta jaminan kualiti CIFP dan modul program lepasan ijazah. Fakulti akademik akan dianggotai pensyarah tetap serta profesor pelawat yang tetap dan cendekiawan bermastautin.

INCEIF juga akan membentuk pakatan strategik dengan institusi pengajian tempatan dan luar negara yang terkemuka untuk melengkapkan matlamat kami untuk memberikan ilmu pengetahuan bertaraf dunia demi kebaikan industri khususnya, dan ummah amnya. Wawasan kami agar suatu hari nanti INCEIF akan menjadi nukleus antarabangsa bagi pendidikan tinggi dalam kewangan, latihan dan penyelidikan Islam, dan menyediakan sokongan padu dalam pembangunan infrastruktur kewangan Islam.

Dengan izin Allah s.w.t., dan dengan sokongan masyarakat kewangan Islam antarabangsa, kami berharap INCEIF akan dapat memberi sumbangan bermakna kepada pembangunan masa depan kewangan Islam demi kebaikan ummah.

Akhir kata, saya sekali lagi ingin merakamkan penghargaan yang tinggi kepada Yang Amat Berhormat Dato' Seri Abdullah Haji Ahmad Badawi, Perdana Menteri Malaysia kerana sudi menghadiri majlis ini dan seterusnya merasmikan pelancaran INCEIF.